

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

P9_TA(2021)0056

Sytuacja praw człowieka w Kazachstanie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Kazachstanie (2021/2544(RSP))

(2021/C 465/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Kazachstanie ⁽¹⁾ oraz swoje poprzednie rezolucje w sprawie Kazachstanu, w tym rezolucję z 18 kwietnia 2013 r. ⁽²⁾, rezolucję z 15 marca 2012 r. ⁽³⁾ i rezolucję z 17 września 2009 r. ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając umowę o wzmocnionym partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Republiką Kazachstanu, która została podpisana 21 grudnia 2015 r. w Astanie i weszła w życie 1 marca 2020 r., po ratyfikowaniu jej przez wszystkie państwa członkowskie,
  - uwzględniając konkluzje Rady z 17 czerwca 2019 r. w sprawie nowej strategii UE wobec Azji Środkowej,
  - uwzględniając sprawozdanie dotyczące Kazachstanu zawarte w rocznym sprawozdaniu UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na świecie w 2019 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur,
  - uwzględniając 17. posiedzenie Rady Współpracy UE–Kazachstan z 20 stycznia 2020 r., 12. posiedzenie w ramach dialogu UE–Kazachstan poświęconego prawom człowieka, z 26–27 listopada 2020 r., oraz 18. posiedzenie Komitetu Współpracy UE–Kazachstan z 25 września 2020 r.,
  - uwzględniając powszechny okresowy przegląd praw człowieka przeprowadzony przez Radę Praw Człowieka ONZ w odniesieniu do Kazachstanu, z 12 marca 2020 r.,
  - uwzględniając drugi protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 1 lutego 2021 r. w sprawie rosnących nacisków na organizacje pozarządowe broniące praw człowieka w Kazachstanie, z 11 stycznia 2021 r. w sprawie wyborów parlamentarnych w Kazachstanie oraz z 7 stycznia 2021 r. w sprawie działań na rzecz zniesienia kary śmierci,
  - uwzględniając oświadczenie Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z 10 stycznia 2021 r. w sprawie wstępnych ustaleń i wniosków dotyczących wyborów w Kazachstanie,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w ubiegłych tygodniach odnotowano niepokojące pogorszenie ogólnego stanu przestrzegania praw człowieka oraz represje wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Kazachstanie, w tym surowe ograniczanie wolności słowa, pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się; mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie i organizacje obrońców praw człowieka pracujące w Kazachstanie są poddawane coraz większym naciskom i penalizowane przez władze, co utrudnia wysiłki reformatorskie i ogranicza fundamentalną działalność społeczeństwa obywatelskiego;
- B. mając na uwadze, że 21 grudnia 2015 r. Unia Europejska i Kazachstan podpisały umowę o wzmocnionym partnerstwie i współpracy, mającą zapewniać szerokie ramy pogłębionego dialogu politycznego i współpracy w wymiarze sprawiedliwości i sprawach wewnętrznych oraz w wielu innych obszarach; mając na uwadze, że w umowie tej położono silny nacisk na demokrację, praworządność, prawa człowieka, podstawowe wolności, zrównoważony rozwój

⁽¹⁾ Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 83.

⁽²⁾ Dz.U. C 45 z 5.2.2016, s. 85.

⁽³⁾ Dz.U. C 251 E z 31.8.2013, s. 93.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 30.

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

i współpracę ze społeczeństwem obywatelskim; mając na uwadze, że umowa o wzmocnionym partnerstwie i współpracy weszła w pełni w życie 1 marca 2020 r., po jej ratyfikowaniu przez wszystkie państwa członkowskie;

- C. mając na uwadze, że w nowej strategii UE wobec Azji Środkowej silnie zaznaczono, iż UE angażuje się w Azji Środkowej w ochronę i propagowanie praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, w tym wolności zrzeszania się i wolności słowa, a także w tworzenie warunków sprzyjających społeczeństwu obywatelskiemu i obrońcom praw człowieka; mając na uwadze, że Unia Europejska udziela Kazachstanowi znacznej pomocy w walce z COVID-19, w tym ostatnio wsparła finansowo dostawę ponad 8000 kg środków medycznych ze Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 29 stycznia 2021 r.;
- D. mając na uwadze, że ESDZ uznała wybory parlamentarne w Kazachstanie z 10 stycznia 2021 r. za straconą okazję do wykazania skuteczności reform politycznych i procesu modernizacji kraju od czasu poprzednich wyborów, że nadal nie wykonano wydanych już dawno zaleceń Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), w tym zaleceń dotyczących podstawowych wolności, bezstronności administracji wyborczej, prawa do głosowania i kandydowania w wyborach, rejestracji wyborców, mediów i publikowania wyników wyborów; mając na uwadze, że według wstępnych ustaleń OBWE/ODIHR i Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE przepisy obowiązujące w Kazachstanie nie sprzyjają jeszcze organizacji wyborów zgodnie ze standardami międzynarodowymi;
- E. mając na uwadze, że braki systemowe pod względem poszanowania wolności zrzeszania się, zgromadzeń i wypowiedzi nadal ograniczają działalność polityczną, a brak prawdziwej rywalizacji politycznej i grup opozycyjnych (od 2013 r. nie zarejestrowano żadnej nowej partii politycznej) nie dał wyborcom prawdziwego wyboru; mając na uwadze, że demokratyczne wybory to fundament reform politycznych oraz tworzenia wolnego i otwartego społeczeństwa;
- F. mając na uwadze, że działalności dwóch ruchów opozycyjnych – Kosze Partijasy i Demokratycznego Wyboru Kazachstanu – zakazano na mocy tajnych orzeczeń sądowych, w których uznano te ruchy za organizacje „ekstremistyczne”, bez prawa do odwołania; mając na uwadze, że 17 przywódców Kosze Partijasy osadzono w areszcie tymczasowym na mocy art. 405 i 182 kodeksu karnego Kazachstanu oraz że grozi im wieloletnie więzienie; mając na uwadze, że więźniowie oskarżeni o popieranie Demokratycznego Wyboru Kazachstanu odbywają jeszcze kary pozbawienia wolności; mając na uwadze, że 26 więźniów politycznych, w tym Ałmat Żumagułow, Aset Abiszew, Kenzėbek Abiszew, Aschat Żeksebajew, Kajrat Kłyszew, Jerboł Jeschozin, Abaj Begimbetow, Aseł Onlabekkyzy, Jerkin Sabanszyjew, Żanat Żamalijew, Diana Bajmagambetowa, Nojan Rachimżanow i Askar Kayyrbek, padło ofiarą prześladowań politycznych za poparcie dla tych ugrupowań politycznych;
- G. mając na uwadze, że niezarejestrowana opozycyjna Partia Demokratyczna nie mogła wziąć udziału w wyborach, ponieważ 22 lutego 2020 r. władze uniemożliwiły jej zorganizowanie kongresu założycielskiego w Ałmaty; mając na uwadze, że bez kongresu założycielskiego partia nie może zostać zarejestrowana; mając na uwadze, że władze wywierały naciski na członków Partii Demokratycznej: niektórych aresztowano za domniemane naruszenia przepisów administracyjnych, a innym uniemożliwiono udanie się na miejsce kongresu;
- H. mając na uwadze, że podczas kampanii wyborczej i w dniu wyborów władze Kazachstanu podjęły próbę zaostrzenia cenzury w internecie, wielokrotnie blokując internet i zmuszając obywateli do zainstalowania „krajowego certyfikatu bezpieczeństwa”, który umożliwia przechwytywanie zaszyfrowanej komunikacji internetowej; mając na uwadze, że państwo coraz silniej kontroluje internet, m.in. usiłując ograniczyć przepływ informacji z wykorzystaniem cenzury i kontroli w internecie, blokowania internetu, a także nadal wymagając od obywateli instalowania „krajowego certyfikatu bezpieczeństwa”, który umożliwia przechwytywanie komunikacji internetowej użytkowników;
- I. mając na uwadze, że w czasie kampanii wyborczej prowadzono masowe aresztowania; mając na uwadze, że w dniu wyborów władze nielegalnie zatrzymały co najmniej 350 pokojowych demonstrantów w 10 różnych miastach; mając na uwadze, że władze Kazachstanu rutynowo uniemożliwiają pokojowe protesty przeciwko polityce rządu; mając na uwadze, że przyjęta w maju 2020 r. ustawa o pokojowych zgromadzeniach oraz poprawki do ustaw o partiach politycznych i o wyborach naruszają prawa podstawowe obywateli Kazachstanu;

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

- J. mając na uwadze, że ograniczona misja obserwacji wyborów ODIHR poinformowała, iż władze utrudniały i uniemożliwiały pracę niezależnych obserwatorów, natomiast obserwatorom prorządowym pozwolono monitorować proces wyborczy; mając na uwadze, że według organizacji pozarządowych broniących praw człowieka podczas wyborów parlamentarnych z 10 stycznia 2021 r. wielu niezależnych obserwatorów zastraszano, osadzono w areszcie administracyjnym i ukarano grzywnami;
- K. mając na uwadze, że krajobraz medialny w Kazachstanie jest zdominowany przez państwowe lub subwencionowane przez państwo kanały medialne; mając na uwadze, że od stycznia do lipca 2020 r. doszło do napaści fizycznej na siedmiu dziennikarzy, a 21 dziennikarzy, blogerów i działaczy zatrzymano, w tym siedmiu w chwili, gdy przekazywali informacje; mając na uwadze, że w 2020 r. władze wszczęły przeciwko dziennikarzom ponad 38 postępowań karnych pod takimi zarzutami jak rozpowszechnianie fałszywych informacji i podżeganie; mając na uwadze, że w 2016 r. zakazano działalności wszystkim głównym krajowym opozycyjnym tytułom prasowym, a niezależni dziennikarze nadal są prześladowani; mając na uwadze, że władze postawiły zarzuty karne redaktorowi naczelnemu niezależnej gazety „Uralskaja Niedielia” Łukpanowi Achmediarowowi za doniesienia o korupcyjnych działaniach miejscowej elity, wielokrotnie dopuściły się napaści fizycznej i aresztowania Saniji Toiken, dziennikarki kazachskiego serwisu RWE/RS, za relacje z pokojowych wieców i wyborów parlamentarnych w 2021 r.;
- L. mając na uwadze, że od lutego do listopada 2020 r. pięciu działaczy opozycji zostało zabitych lub zmarło w niejasnych okolicznościach po ciągłych prześladowaniach politycznych za działalność opozycyjną: blogger i ofiara tortur Dułat Agadił, jego 17-letni syn Żanbołat Agadił, kluczowy świadek arbitralnego aresztowania ojca, Amanbike Chajrołła, Serik Orazow i Garifułła Embergenow; mając na uwadze, że władze nie przeprowadziły gruntownych i przejrzystych dochodzeń w sprawie śmierci tych osób; mając na uwadze, że sprawą najwyższej wagi jest postawienie przed sądem osób odpowiedzialnych za zlecenie i popełnianie takich zbrodni, a także zapewnienie, by nie prześladowały już one działaczy społeczeństwa obywatelskiego i członków rodzin chcących poznać prawdę o losie ofiar; mając na uwadze, że władze Kazachstanu rozprawiły się z co najmniej 200 działaczami, którzy wzięli udział w uroczystości upamiętniającej Dułata Agadiła lub organizowali zbiórkę pieniędzy dla jego rodziny i rodzin innych więźniów politycznych; mając na uwadze, że 57 z nich oskarżono o „ekstremizm”, w tym Damietkan Aspandijarową, matkę trojga dzieci, która obecnie przebywa w areszcie domowym i grozi jej do 12 lat więzienia za „ekstremizm” polegający na organizowaniu zbiórki pieniędzy dla rodziny Dułata Agadiła;
- M. mając na uwadze, że w kazachskich więzieniach tortury i brutalne traktowanie więźniów są powszechne, a Koalicja przeciwko Torturom zgłasza rokrocznie co najmniej 200 przypadków stosowania tortur; mając na uwadze, że podczas gdy sprawcy takich nadużyć cieszą się bezkarnością, obrończyni praw człowieka Elena Semenowa została pozwana przez kolonie karne za ujawnienie w mediach społecznościowych zjawiska stosowania tortur w kazachskim systemie penitencjarnym;
- N. mając na uwadze, że pomimo apeli ze strony Specjalnego Sprawozdawcy ONZ⁽⁵⁾, ze strony Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy i ze strony Unii Europejskiej władze Kazachstanu nadużywają niejasnych i zbyt ogólnych przepisów dotyczących ekstremizmu w celu prześladowania opozycji i obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że po przyjęciu tych przepisów, od 22 października 2020 r., tj. od dnia, w którym władze ogłosiły datę wyborów, liczba politycznie umotywowanych spraw karnych, zwłaszcza na podstawie zarzutów o „ekstremizm”, wzrosła dwukrotnie – do 99; mając na uwadze, że spośród osób, których dotyczą te sprawy, sześćdziesięciu dziewięciu grozi natychmiastowe aresztowanie, jak w przypadku aktywistki Gulzipy Dżaukerowej, a 11 aktywistów osadzono w areszcie domowym pod sfabrykowanymi zarzutami „ekstremizmu”;
- O. mając na uwadze, że kilka niezależnych organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka, w tym ECHO, Erkindik Kanaty, Międzynarodowe Biuro Praw Człowieka i Praworządności Kazachstanu oraz International Legal Legislative, zostało ostatnio ukaranych surowymi grzywnami i nakazano im zawiesić działalność na okres do trzech miesięcy od dnia 25 stycznia 2020 r. na niejasnych podstawach prawnych; mając na uwadze, że w odwecie za ujawnianie nieprawidłowości władze prześladowają, a nawet ścigają karnie obrońców praw człowieka, do których należą na przykład Szolpan Dżanzakowa, Anna Szukejewa, Raigul Sadyrbajewa, Aiżan Izmakowa, Danijar Chassenow, Altynai Tuksikowa, Dana Żanaj, Nazym Serikpekowa, Alma Nuruszewa, Abaibek Sułtanow, Zuchra Nariman, Ulbolsyn Turdijewa, Alija Żakupowa, Roza Musajewa i Barłyk Mendygazijew; mając na uwadze, że w okresie od października do listopada 2020 r. co najmniej 15 organizacji powiadomiono, że naruszyły art. 460-1 kodeksu wykroczeń administracyjnych z powodu domniemanego niewłaściwego poinformowania władz o otrzymanym finansowaniu zagranicznym;

(5) Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. Promocji oraz Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podczas Zwalczania Terroryzmu.

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

- P. mając na uwadze, że w 2020 r. za korzystanie z wolności wyznania lub przekonań skazano 112 osób, trzy organizacje charytatywne i jedno przedsiębiorstwo;
- Q. mając na uwadze, że w Kazachstanie panuje powszechna korupcja wśród elity rządzącej, o czym świadczy fakt, że kraj ten zajmuje 94. miejsce w rankingu postrzegania korupcji opracowanym przez Transparency International w 2020 r., oraz mając na uwadze, że korupcja stanowi przeszkodę dla przestrzegania praw człowieka, sprawiedliwości społecznej i rozwoju społeczno-gospodarczego;
- R. mając na uwadze, że w dobie pandemii COVID-19 rząd wykorzystał ograniczenia pandemiczne jako pretekst do zaostrzenia politycznych represji wobec społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, opozycji i pracowników służby zdrowia, którzy wytykali rządowi błędy w walce z pandemią;
- S. mając na uwadze, że 21 stycznia 2021 r. dwoje etnicznych Kazachów, Murager Alimuły i Kaisza Akankyzy, którzy uciekli z Chin w obawie przed uwięzieniem w obozie koncentracyjnym, zostało pobitych i odniosło rany klute w wyniku ataku nieznanymi sprawcami, co pokazuje, że należy zwrócić odpowiednią uwagę na utrzymujące się napięcia etniczne w południowych regionach Kazachstanu; mając na uwadze, że w Kazachstanie wciąż dochodzi do brutalnych starć na tle etnicznym, zwłaszcza na południu, gdzie w lutym 2020 r. w wyniku starć między Kazachami a etnicznymi Dunganami śmierć poniosło 11 osób, dziesiątki osób zostało rannych, a ponad 23 000 osób, głównie Dunganów, zostało zmuszonych do opuszczenia swoich domów;
- T. mając na uwadze, że władze Kazachstanu nadużywały mechanizmów międzynarodowej współpracy w sprawach karnych, w tym czerwonych not Interpolu i wzajemnej pomocy prawnej, w celu ścigania i konfiskaty dokumentów uchodźczynie politycznej w Belgii, adwokata i obrońcy praw człowieka Boty Jardemalije; mając na uwadze, że 29 września 2020 r. francuski Krajowy Sąd Azyłowy udzielił azylu politycznego założycielowi ruchu Demokratyczny Wybór Kazachstanu Muchtarowi Abliazowowi, skazanemu zaocznie przez sąd kazachski na dożywotnie więzienie z naruszeniem prawa do obrony, zwracając uwagę na systemowy i polityczny charakter aparatu represyjnego Kazachstanu oraz nadużywanie przez niego postępowań cywilnych i karnych;
- U. mając na uwadze, że władze Kazachstanu nadal prowadzą działania przeciwko niezależnym związkom zawodowym i ich działaczom; mając na uwadze, że w 2020 r. zmieniono ustawę o związkach zawodowych, likwidując przynależność do związków zawodowych i dwuetapowe wymogi rejestracji; mając na uwadze, że pomimo tej zmiany władze miasta Szymkent zrezygnowały z powództwa przeciwko Związkowi Zawodowemu Pracowników Sektora Paliw i Energii (ITUFEW) na podstawie nieuzasadnionych zarzutów lub przepisów, które już nie istnieją lub nie mają zastosowania do ITUFEW;
- V. mając na uwadze, że równouprawnienie płci wciąż jest w Kazachstanie problemem; mając na uwadze, że według organizacji pozarządowych przemoc wobec kobiet nie zawsze jest zgłaszana i niewielki odsetek przypadków przemocy wobec kobiet, a także molestowania seksualnego jest przedmiotem postępowań sądowych; mając na uwadze, że według ONZ COVID-19 stworzył dziewczętom nową przeszkodę w równym dostępie do informacji i edukacji; mając na uwadze, że ofiarom brakuje wystarczającej ochrony, a funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości i policji oraz pracownicy innych właściwych służb nie są przeszkoleni w zakresie rozpoznawania przemocy wobec kobiet, zapobiegania jej i reagowania na nią;
- W. mając na uwadze, że osoby LGBTI w Kazachstanie wciąż spotykają się z problemami prawnymi i dyskryminacją; mając na uwadze, że parlament Kazachstanu przyjął w czerwcu 2020 r. dyskryminujące zmiany do nowego kodeksu zdrowia, które regulują aspekty opieki zdrowotnej dla osób transpłciowych; mając na uwadze, że proces zmiany tożsamości płciowej w Kazachstanie jest nadal inwazyjny i upokarzający;
1. wzywa rząd Kazachstanu do działania zgodnie z jego zobowiązaniami międzynarodowymi oraz do poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności zapisanych w art. 1, 4, 5 i 235 umowy o wzmocnionym partnerstwie i współpracy; wzywa władze Kazachstanu do przestrzegania międzynarodowych standardów w zakresie przestrzegania ram prawnych dotyczących przeprowadzania wyborów oraz do zastosowania się do zaleceń ograniczonej misji obserwacji wyborów ODIHR, w tym zaleceń dotyczących gwarantowanych konstytucyjnie podstawowych wolności, udziału społeczeństwa obywatelskiego, pluralizmu politycznego, bezstronności administracji wyborczej, prawa do głosowania i kandydowania w wyborach, rejestracji wyborców, mediów i publikacji wyników wyborów;
  2. wzywa rząd Kazachstanu do wycofania zarzutów o podłożu politycznym i do położenia kresu wszelkim formom arbitralnych zatrzymań, represji i nękania obrońców praw człowieka, działaczy organizacji religijnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, związków zawodowych, dziennikarzy i opozycyjnych ruchów politycznych, a także do umożliwienia ludziom swobodnego wyrażania poglądów politycznych, religijnych i innych; wzywa rząd do zmiany nowej ustawy o pokojowych zgromadzeniach w celu zagwarantowania tej wolności;

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

3. wzywa rząd Kazachstanu do natychmiastowego uwolnienia i pełnej rehabilitacji wszystkich więźniów politycznych, w szczególności Almata Żumagulowa, Arona Atabeka, Nurgul Kaluowej, Saltanata Kusmankyzego, Daryna Chassenowa, Ulasbeka Achmetowa, Kenżebeka Abiszewa, Jerżana Jelszibajewa, Aseta Abiszewa, Igora Czuprina, Rusłana Ginatullina, Aschata Żeksebajewa, Kairata Kłyszewa, Jerboła Jeschozina, Abaiego Begimbetowa, Asela Onlabekkyzego, Jerkina Sabanszyjewa, Żanata Żamalijewa, Diany Baimagambetowej, Nojana Rachimżanowa i Askara Kajyrbeka, a także do bezzwłocznego zniesienia aresztu tymczasowego i aresztu domowego oraz ograniczeń wolności nałożonych na działaczy opozycyjnych, użytkowników mediów społecznościowych i pokojowych demonstrantów; wzywa rząd Kazachstanu do rewizji spraw byłych więźniów politycznych i ofiar tortur Iskandera Jerymbetowa, Maksa Bokajewa i Muchtara Dżakiszewa i do przyznania im odszkodowań, zgodnie z zaleceniami grupy roboczej ONZ ds. arbitralnych zatrzymań i Komitetu Praw Człowieka ONZ;
4. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez rząd Kazachstanu w celu zamknięcia politycznie umotywowanych spraw przeciwko obrońcom praw człowieka Danijarowi Chassenowowi i Abaibkowi Sułtanowowi, ale wyraża zaniepokojenie wszczęciem nowej sprawy karnej przeciwko temu drugiemu pod zarzutem „ekstremizmu”; wzywa rząd Kazachstanu do wycofania wszelkich umotywowanych politycznie zarzutów wobec filantropa Barłyka Mendygazijewa oraz do położenia kresu prześladowaniom politycznym członków jego rodziny i byłych współników;
5. potępia nadużywanie przepisów antyekstremistycznych wobec zwolenników pokojowych ruchów opozycyjnych: Demokratycznego Wyboru Kazachstanu i Kosze Partijasy, a także wzywa władze do zezwolenia na pluralizm i rywalizację polityczną; wzywa rząd Kazachstanu do wdrożenia zaleceń Parlamentu Europejskiego, ONZ-owskiego Specjalnego Sprawozdawcy ds. Promocji oraz Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podczas Zwalczania Terroryzmu oraz Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy, potępiających arbitralne stosowanie przepisów antyekstremistycznych;
6. wzywa Kazachstan do wdrożenia reform mających na celu dalszą modernizację, demokratyzację i stabilizację kraju oraz do zwiększenia wysiłków na rzecz zreformowania systemu politycznego Kazachstanu w celu rozwoju parlamentaryzmu i systemu wielopartyjnego oraz wysiłków na rzecz zwiększenia aktywności obywatelskiej; odnotowuje ustanowienie Najwyższej Rady ds. Reform i przyjmuje do wiadomości ogłoszenie przez władze Kazachstanu nowego etapu reform, w szczególności w zakresie egzekwowania prawa, wymiaru sprawiedliwości i priorytetowego traktowania praw człowieka; podkreśla znaczenie kontynuowania tego procesu, w tym zmian w ordynacji wyborczej i pełnego wdrożenia zaleceń OBWE/ODIHR;
7. apeluje do władz Kazachstanu, aby zaprzestały wykorzystywania kodeksu karnego przeciwko działaczom, blogerom, dziennikarzom i innym osobom za korzystanie z przysługującego im prawa do wolności wypowiedzi;
8. z zadowoleniem przyjmuje ogłoszoną 3 lutego 2021 r. decyzję władz Kazachstanu o unieważnieniu grzywnien i umożliwieniu organizacjom pozarządowym kontynuowania działalności; wzywa do zniesienia 3-letniego zakazu działalności wydanego wobec aktywisty Maksa Bokajewa i do umożliwienia mu dalszego wykonywania tej ważnej pracy; apeluje do władz Kazachstanu, aby zaprzestały niewłaściwego wykorzystywania systemów sprawozdawczości finansowej do wywierania presji na grupy działające na rzecz praw człowieka, aby wycofały nieuzasadnione zarzuty wykroczeń administracyjnych wobec grup, które miały się rzekomo dopuścić naruszenia przepisów dotyczących sprawozdawczości, aby dostosowały ustawodawstwo i praktyki w zakresie zgłaszania dochodów uzyskanych za granicą do standardów międzynarodowych, m.in. poprzez uchylene art. 460-1 i 460-2 kodeksu wykroczeń administracyjnych, oraz aby zamiast tego ochroniły i ułatwiały tak ważną pracę społeczeństwa obywatelskiego;
9. potwierdza swoje głębokie przekonanie, że prześladowanie niezależnych organizacji pozarządowych przy pomocy nieuzasadnionych kontroli podatkowych oraz nękanie obrońców praw człowieka i ruchów na rzecz praw człowieka, takich jak Bostandyq Kz, Femina Virtute, Veritas, 405 i Elimay, oraz działaczy społeczeństwa obywatelskiego poprzez zatrzymania administracyjne, grzywny lub postępowania karne nie tylko utrudnia dotychczasowe wysiłki władz w zakresie reform, ale i szkodzi międzynarodowej reputacji Kazachstanu;
10. ubolewa nad niepokojącym stanem wolności mediów w Kazachstanie i wzywa rząd do stworzenia niezależnym dziennikarzom wolnego i bezpiecznego środowiska pracy;
11. wzywa rząd Kazachstanu, aby umożliwił niezależnym związkom zawodowym rejestrowanie i prowadzenie działalności bez przeszkód czy szykan zgodnie z międzynarodowymi normami pracy, które Kazachstan ratyfikował; głęboko ubolewa nad zawieszeniem przez Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego w Szymkencie w dniu 5 lutego 2021 r. na sześć miesięcy działalności związku zawodowego pracowników przemysłu paliwowego i energetycznego w związku

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

z rzekomym niedopełnieniem obowiązku rejestracji zgodnie z ustawą o związkach zawodowych; zachęca rząd Kazachstanu do konstruktywnego wdrożenia ustawy o związkach zawodowych znowelizowanej w maju 2020 r.;

12. z zaniepokojeniem odnotowuje nowy projekt ustawy o organizacjach charytatywnych, który nakłada na organizacje społeczeństwa obywatelskiego dodatkowe środki regulacyjne i jest całkowicie sprzeczny z logiką i najlepszymi praktykami w zakresie działalności charytatywnej, a także niedawną inicjatywę utworzenia stowarzyszenia organizacji darczyńców pod egidą rządu, która może być niewłaściwie wykorzystywana do kontrolowania organizacji darczyńców, co jeszcze bardziej ograniczy ich niezależność i poczucie odpowiedzialności za prowadzoną działalność;

13. zauważa, że od 2008 r., kiedy Kazachstan ratyfikował Protokół ONZ o zapobieganiu, zwalczaniu i karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, znacznie udoskonalił krajowe przepisy o ściganiu handlu ludźmi i ochronie ofiar handlu ludźmi; zauważa jednak, że Kazachstan nadal musi jeszcze podjąć wiele wyzwań dotyczących wyeliminowania handlu ludźmi, zarówno w obszarze wsparcia dla ofiar, jak i ścigania wyzszykujących;

14. wzywa władze do zwalczania wszelkich form przemocy wobec kobiet, m.in. przez zapewnienie skutecznych i dostępnych kanałów zgłaszania przypadków przemocy oraz środków ochrony uwzględniających potrzeby ofiar i poufny charakter takich spraw; wzywa do położenia kresu bezkarności i do podjęcia działań w celu zapewnienia odpowiednich sankcji karnych wobec sprawców, również w przypadku przemocy domowej; wzywa władze Kazachstanu, aby uznały przemoc domową za osobną kategorię przestępstwa i przewidziały sankcje karne dla sprawców; wzywa władze Kazachstanu do uznania schronisk i usług dla ofiar przemocy domowej za „usługi podstawowe” oraz do ułatwienia dostępu do nich wszystkim kobietom i dziewczętom, również w czasie kryzysu związanego z koronawirusem; apeluje do Kazachstanu o podpisanie i ratyfikowanie konwencji stambulskiej;

15. nalega na pełne przestrzeganie praw społeczności LGBTI; apeluje do rządu Kazachstanu, aby zagwarantował przestrzeganie zasady przeciwdziałania dyskryminacji wobec społeczności LGBTI, w tym przez zakazanie z mocy prawa dyskryminacji ze względu na tożsamość płciową czy orientację seksualną; wzywa do należytego szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości i policji, a także pracowników innych właściwych służb, aby zapewnić osobom LGBTI odpowiednią opiekę i ochronę;

16. zwraca się do rządu Kazachstanu o zapewnienie bezpieczeństwa ludności kazachskiej i innych grup mniejszościowych, które uciekły z chińskich obozów koncentracyjnych, np. przez przyznanie stałego statusu uchodźcy Muragerowi Alimułemu i Kaisyzy Akankyzy, oraz o poświęcanie koniecznej uwagi ciągłym napięciom etnicznym w południowych regionach kraju;

17. odradza władzom Kazachstanu nadużywanie mechanizmów współpracy sądowej, takich jak system czerwonych not Interpolu i wnioski o wzajemną pomoc prawną, w celu prześladowania przeciwników reżimu za granicą i uzyskiwania dostępu do informacji poufnych;

18. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kazachstan zniósł całkowicie karę śmierci, ratyfikując w dniu 2 stycznia 2021 r. drugi protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych i stając się tym samym jego 88. stroną; wzywa rząd Kazachstanu do wywiązania się z własnych zobowiązań do zerowej tolerancji dla tortur oraz do dopilnowania, by wszelkie zarzuty dotyczące tortur były w pełni badane, a odpowiedzialne za nie osoby pociągane do odpowiedzialności;

19. wzywa rząd Kazachstanu do wyeliminowania tortur i złego traktowania w więzieniach, poszanowania praw więźniów oraz zapewnienia odpowiednich warunków życia, higieny i bezpieczeństwa w kontekście przeciwdziałania zagrożeniom związanym z COVID-19;

20. wzywa Kazachstan do wprowadzenia odpowiednich zabezpieczeń danych osobowych i udoskonalenia prawodawstwa dotyczącego ochrony danych, a także do ograniczenia stosowania inwazyjnych technologii nadzoru cyfrowego i wprowadzenia ram regulacyjnych wyraźnie zakazujących arbitralnego i niezgodnego z prawem nadzoru cyfrowego, w tym rozpoznawania twarzy, w zgodzie z prawami człowieka;

21. wzywa UE i państwa członkowskie, aby – m.in. na szczytach i innych posiedzeniach wysokiego szczebla, na forach wielostronnych i za pośrednictwem przedstawicielstw lokalnych – zdecydowanie wspierały społeczeństwo obywatelskie i podejmowały dodatkowe kroki w celu udzielania wsparcia kazachskiemu społeczeństwu obywatelskiemu za pośrednictwem Komisji, np. poprzez rozszerzenie programów dotacji finansowych na organizacje społeczeństwa obywatelskiego propagujące prawa człowieka, wartości demokratyczne, praworządność i podstawowe wolności w Kazachstanie, zwłaszcza obrońców praw człowieka, oraz aby wzmocniły kontakty międzyludzkie z obywatelami Kazachstanu; podkreśla, że pomoc finansowa dla Kazachstanu powinna mieć na celu wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i ofiar prześladowań politycznych, a nie reżimu autorytarnego;

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

22. zachęca delegaturę UE w Kazachstanie do rozwijania współpracy z członkami lokalnego społeczeństwa obywatelskiego poprzez organizowanie regularnych spotkań i formułowanie zaleceń podczas oficjalnych spotkań z przedstawicielami rządu Kazachstanu;
23. wzywa delegaturę UE w Kazachstanie, aby monitorowała bieżące naruszenia praw człowieka i zajmowała oficjalne stanowisko w ich sprawie, aby udzielała pomocy ofiarom prześladowań politycznych i uwięzionym działaczom poprzez uczestnictwo w procesach sądowych krytyków rządu i obrońców praw człowieka oraz podejmowanie prób odwiedzania ich w więzieniach, a także aby szybko i stanowczo reagowała na wszelkie działania sprzeczne z zasadami praworządności, demokracji i praw człowieka;
24. przypomina o niedawno zatwierdzonym unijnym globalnym systemie sankcji za naruszenia praw człowieka, który umożliwia UE podejmowanie działań wobec sprawców poważnych naruszeń praw człowieka na całym świecie, a w przypadku Kazachstanu obejmowałby osoby, podmioty i organy zaangażowane w poważne naruszenia praw człowieka lub z nimi powiązane; wzywa wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz państwa członkowskie o rozważenie nakładania ukierunkowanych sankcji na osoby odpowiedzialne za naruszenia praw człowieka;
25. domaga się, by prawa człowieka znalazły się wśród najważniejszych priorytetów UE we współpracy z Azją; podkreśla, że pogłębione stosunki polityczne i gospodarcze z UE, przewidziane we wzmocnionej umowie o partnerstwie i współpracy, muszą opierać się na wspólnych wartościach i odzwierciedlać aktywne i konkretne zaangażowanie Kazachstanu w przeprowadzenie reform demokratycznych wynikających z międzynarodowych zobowiązań tego kraju;
26. wzywa Komisję i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy w świetle ostatnich wydarzeń i wyników przeglądu polityki handlowej;
27. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi Unii Europejskiej w Azji Środkowej, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Kazachstanu.
-